

PRVI MESEC VELKE STAVKE POTEKEL DOBRO ZA DELAVCE.

Produkcija jekla je komaj 10% prejšnje mornale. Delavci pripravljeni za boj vso zimo. Organizacija v čikaškem okrožju ustanovi živilne prodajalnice in kuhinje za stavkarje. Kako lažje kapitalistični listi.

SPLOŠNI STAVKOVNI POLOŽAJ.

Pittsburgh, Pa.—Osrednji stavkovni odbor poroča, da je prvi mesec velike jeklarke potekel povsem dobro. Produkcija jekla in železa v vseh tovarnah jeklarke industrije je bila v preteklem mesecu komaj deset odstotkov prejšnje mornale.

Chicago, Ill.—V soboto so tukaj zborovali delegatje vseh jeklarskih in železarskih organizacij čikaškega okrožja. Dvesto delegatov je bilo navzočih. To je bilo prvo zborovanje te vrste odkar traja stavka. John De Young, tajnik okrožnega odbora, je dejal po končanem zborovanju, da so delegatje zaključili sledeče:

Organizacije bodo ustanovile kuhinje in prodajalnice v Garyju, South Chicago, Waukeganu, Indiana Harborju, Whitingu, Evanstonu, Jolietu in Milwaukeeju za stavkarje in njihove družine, ki so v stiskah za življenska sredstva. Sistem delavskih prodajalnic. Živila in drugo blago se bo jalo se mora razlagati na vsa mesta koder je stavka in ostane permanenten. —Ustavili se pravni oddelek, ki bo pomagal stavkarjem v vseh slučajih aretacij, tožb, persekucij, sodnih prepovedi itd. —Organizacije bodo skrbale, da se iztrebijo iz stavkovnih središč razni demagogi, ki zlorabljajo štrajk v svoje nečedne svrhe. —Izvrše se koraki, da se prepreči nadaljnje importiranje črnokozcev po jeklarskih magnatih, ako se hočejo prizadevati mesta obvarovati plemenskih bojev. —Organizacije ostanejo v boju do zadnjega. Skratka, delavci so pripravljeni štrajkati vso prihodnjo zimo, če bo treba.

De Young je tudi dejal: "Boja ne opustimo nikdar. Najmanjše sugestije ni bilo med delegati, da bi iskali premirje. Delavci niso bili še nikdar tako združeni v sklepu, da se mora boj nadaljevati do konca."

Gary, Ind. —(Izv. por.) —Stavka je danes stara en mesec. Stavkarji se drže kakor prvi dan. Naravnost obdobjanja je vredno, kako se delavci, katerih ni preje dosegla nobena agitacija, zvesto drže svojih zahtev in odločno odbijejo vsako skušnjava, da bi omahnili. Nekateri, ki so delali že po dvajset let in še več v tovarnah, pravijo, da so se komaj nekoliko odpeli, toda počitka še ni dosti. Jumaško vztrajajo tudi žene stavkarjev. K neki ženi je prišel kompanijski agent in jo nagovarjal, da naj pridobi svojega moža, da gre delat. Žena je pa odgovorila: "Kaj? Moj mož da bi bil sreb? Nikdar ne doživim to sramote! Ako bo kdaj sreb, tedaj ne bo več moj mož!" —Dragi čitatelji "Prosvete"! Ne verjemite, kaj piše kapitalistično časopisje, ki se silno laže, laže! laže! O zadnjem shodu štrajkarjev, ki se je vršil na planu v parku, si pisali, da je bilo 3000 oseb navzočih. Bilo jih je 14,000! Obrat v tovarnah je velika sleparija. Notri imajo večina črne, ki ne delajo drugega, kakor kvarijo surovine in producirajo dim; kadar hočejo pokazati, da "teče železo", tedaj naredijo bengalski ogenj, ki meče iskre v zrak, toda prehitro ugasne. —V enem mesecu so producirali eno samo karo jekla, a še ta stoji na dvorišču, kajti unijski železnice niso nočejo potegniti s postajališča. To je resnica. Dr-

žite, se štrajkarji povsod, držite se, in zmaga bo naša! —Štrajkar.

Sobotni šmokavzarski evangelij. Gary, Ind. —Napočila je sobota in velebizniški šmokavzarji so zopet ponovili stari evangelij, da se stavkarji vrnejo v ponedeljek na delo, ki ga ponavljajo vsako soboto, odkar je pričela stavka jeklarskih delavcev. Pod tako modrost pa zapišejo besede, da so kompanijski uradniki izjavili, da je odpor stavkarjev zlomljen. To pomeni z drugimi besedami, da so stavkarji obupali in da se zanesljivo v ponedeljek vrnejo na delo. Štiri sobote se že ta šmokavzarski evangelij ponavlja in ponavljal se bo, dokler stavkarji ne sklenejo, da se vrnejo na delo. Kdaj se vrnejo stavkarji na delo, je pa odvisno od stališča, ki ga zavzamejo napram njim jeklarski podjetniki. Tako izjavljajo tukajšnji voditelji stavke. Jeklarski podjetniki naj izjavijo, da sprejmejo zastopnike jeklarskih delavcev in da se s njimi k niti, da se pogovore o zahtevah jeklarskih delavcev in delavci se bodo vrnili na delo brez šmokavzarskih prekrivkov.

Šmokavzarske cente, da so delavci trudni in da so se naveličali stavke, pa ne bodo ob ponedeljkih privabile niti enega stavkarja na delo.

Bahavost in nič drugega.

South Chicago, Ill. —Superintendent, ki vodi tukajšnje trustovsko jeklaro, trpi na boleznih, da vsaki dan poroča, koliko tisoč stavkarjev se je že vrnilo na delo. Te bahave izjave, da jeklarne v South Chicago obratujejo, so na pravilo na nekega superintendenta v Milwaukee tak vtis, da je svojim stavkarjem napravil ponudbo, da jih povede v South Chicago, da se prepričajo na svoji oči, da jeklarne obratujejo. Stavkarji niso dolgo pomišljali, marveč so sprejeli ponudbo. Izvolili so svoj odbor in obvestili superintendenta o svojem zaključku. Ko je superintendent spoznal, da se stavkarji ne šaljijo, je seveda umaknil svojo značilno ponudbo.

Stavkokazi postajajo žrtve nepoznanih strojev.

Gary, Ind. —Govorice, ki so se širile med stavkarji, da je več stavkokazev smrtno ponesrečilo v jeklarskih delavnicah, so bile v teku tedna potrjene. Stavkarji so izvedeli iz zanesljivih virov, da so bili štirje stavkokazi težko ranjeni, ker so izšli razbeljeno kovino v vodo. Posledica te neprevidnosti je bila, da so bili vsi hud opečeni. Tom Scott, prvi pomožnik, je v bolnišnici. Dva sta bila tretja pomagata in neki drugi pa drugi pomagata.

Unijski odborniki so izvedeli, da je neka delavka izgubila štiri prste, ki je delala na ogibalski deski. Ranjena je tudi po obrazu. Ranjenka se nahaja v neki bolnišnici v Chicago.

Zakaj se dogajajo te nezgode? Stavkokazi niso vajeni strojev, ravno tako ne vedo, da so nekateri plini zelo škodljivi. Stavkarji pravijo, da mora delavec imeti že dobre skušnje za sabo, da se ob pravem času odstrani in ne postane žrtev slabih plinov. Ko prihaja nevarnost, se morajo delavci odstraniti in navesti zopet svetlega zraka, ker drugače zapljo spanje, iz katerega se nikdar več postajališča. To je resnica. Dr-

WILSON NE SPREJME KRALJA.

Washington, 19. okt. —Wilsonu je zopet nekoliko odleglo, toda ležati mora v postelji še dolgo časa. Po izjavi zdravnikov ne bo potrebna operacija na prostati žlezi. Belgijski kralj Albert, ki pride v Washington v nekaj dneh, ne bo sprejet v Beli hiši, ker v predsednikovo bolniško sobo ne sme še nihče. Kralj bo gost podpredsednika Marshalla.

STAVKA PREMOGARJEV JE GOTOVA REČ.

Rudarji ne odnehajo in operatorji tudi ne, torej 1. novembra prične boj.

RUDARJI IMAJO MALO ZUPANJA V KONFERENCO.

Washington, 19. okt. —Malo je upanja, da bi se odvnila stavka premogarjev, ki je napovedana za 1. novembra. John L. Lewis, nadomestni predsednik premogarske organizacije United Mine Workers of America, je dejal večkrat, da stavkovni zaključek ne bo preklican. Na drugi strani pravi Thomas T. Brewster, predsednik lestvičnega odbora operatorjev, da lastniki premogovnikov ne bodo sprejeli zahtev za povišanje plače za 60% in za znižanje delavnika na šest ur in pet dni v tednu. Vladni tajnik za delo Wilson je pregovoril od stranki, da se ponovno snideja z njim konferenci prihodnji tork; on še vedno upa, da se spor izravna brez štrajka.

Indianapolis, Ind. —Glavni odbor rudarske organizacije imajo skušnjo za sabo, kako trimovali so rudniški podjetniki, hader razpravljajo o zahtevah rudarjev, zato tudi ne upajo, da washingtonska konferenca prinese sporazum. Dandaj sta se vršili konferenci v Buffalu in Philadelphiji, a na obeh ni prišlo do sporazuma, ker so premogovniški podjetniki tiščali venomer, da je še veljaven zanje washingtonski dogovor, ki je bil sklenjen v vojnem času. Gospodje so pozabili, da so se razmere temeljito spremenile. Dokler je trajala vojna, je vlada s svojimi napravami kontrolirala oderuhe, da niso mogli navijati živčnih cen. Gospodje premogovniški podjetniki naj kar primerjajo današnje razmere z lanskimi cenami in prepričali se bodo, da ne morejo rudarji izhajati s sedanjjo mezo. Take argumente so premogovniški podjetniki že silili večkrat od strani glavnih odborov rudarske organizacije, toda zanje so ostali gluhi. To daje povod glavnim odborom rudarske organizacije, da ne verjamejo, da pride do sporazuma na konferenci v Washington. Odborniki rudarske organizacije pravijo, če bi mislili premogovniški podjetniki odnehati, bi pokazali čaka znamenja na konferencah v Buffalu in Philadelphiji.

Zastopniki rudarjev so se vedno pripravljali odvrti rudarsko stavko, ker se zavedajo, kaj taka stavka pomeni za industrijo v Ameriki. Lewis, predsednik rudarske organizacije, se je odpejal na poziv delavskega tajnika Wilsona v Washington, da se napravi zadnji poizkus za odvrtitev rudarske stavke. Na tej konferenci bo zastopal premogovniške podjetnike Thomas T. Brewster. Delavski tajnik Wilson je zelo optimističen in meni, da bo sedanja konferenca odvrtila stavko in da pride do rešitve spornih vprašanj.

Odborniki rudarske organizacije naglašajo, če pride do sporazuma v Washingtonu, da sporazum ne postane veljaven, dokler ga ne odobri splošna rudarska konferenca. Če bodo razprave takega značaja, da je umiti, da pride zanesljivo do sporazuma, tedaj bo stavka odpoklicana za prvi november in sporazum bo kasneje predložen konvenciji v ratifikacijo.

MAYNARD PREKOSIL VSE LETALCE.

Mineola, N. Y. —Lajtnant Maynard se je v soboto vrnil po zraku z zapada. Njegova zračna pot je in nazaj znaša 5402 milji in prekosil je 62 zračnih tekmecev. Najbližji za njim je zaostal 600 milji. Maynard je prvi letalec, ki je srečno dvakrat preletel ameriški kontinent. Zda bo poskusil leteti v San Francisco brez odmora.

BORZNI ŠPEKULANTJE JEMLJEJO PETROGRAD.

Petrograd je padel in se pobral, pa je zopet padel in zopet stoji.

PETROGRAD "PADA" ZATO, DA SE PORIJAJO RULJI.

Pariz, 19. okt. —Na tujakšnji borzi je bila večeraj prilipljena notica: "Oficijelno, Petrograd je padel."

Zavezuški bankirji in imperalisti delajo velike načrte, kako bodo planili po Rusiji, kajti po njihovem mnenju je sovjetska republika že mrtva stvar. Ali skrbi jih nekaj. Kdo bo sestavljal belo vlado v Rusiji? Kolčak, Denikin, Judev, Čajkovskij in drugi protiboljševski "generali" bodo trdili, da ima vsakdo med njimi največje zasluge za poraz boljševizma in nevarnost je, da se bodo pričeli prepetati med seboj. Druga stvar, ki skrbi zavezuške imperaliste, je, kaj bodo naredili ruski mušketi, ki imajo zemljo graščakov, toda graščaki jo bodo zahtevali nazaj?

London, 19. okt. —Vse vesti, ki izvirajo iz londonske in pariske borze, da je Petrograd padel, so se prenašale. Potrdila se ni od nikoder, da je Petrograd res padel. Vest, da je padlo Carsko Selo, je padla v vodo, ko so, še v petek prihajale iz Carskega Sela boljševičke brezdišne brozjavke. Ravno tako je vest o zavzetju Kronštata ostala brez potrdila.

Brezdišna brzjavka iz Moskve se glasi, da so rdeče čete reokupirale Fastov, važno železniško postojanko, ki se nahaja 40 milj južnozapadno od Kijeva. Sovjetska vlada priznava, da so komunistične čete izgubile Gučino na petrogradski fronti, toda pred mestom sta dve črti strelskih jarkov in vojaštva je tam dovolj za obrambo Petrograda.

Druga brozjavka iz Moskve prinaša izjavo Trockija, vojnega komisarja sovjetske armade, ki se glasi: "Tope buržoazni volkov se zaganjajo v telo sovjetske Rusije od vseh strani. Poljski vitezi si brusijo zob. Nemški general Goltz osvaja baltičke dežele na ukaz horžijanov in krvnikov vseh držav. Krv pijana trojica (Juden, Balakovič in Rodzjanko) se zaganja v Petrograd s severozapada. Estonsko mirovno pogajanje je bilo le vada, da uspeva naše petrogradske čete. Naša armada, ki brani pota v Petrograd, ni mogla odbiti prvega udara in nevarnost zopet ugroža naše, prvo glavno mesto. Angleški in francoski telegrami z divjim veseljem razglajajo naše neuspehe na petrogradski fronti; njihove borze in njihovo časopisje zopet vriska, da je Petrograd padel. Ali zmotili se bodo tudi toplot. Petrograd ne bo padel; stal bo. Ne bomo dali Petrograda, ne. Dovolj delavcev in kmetov je še v deželi za obrambo prvega mesta proletarske revolucije. Judenišče zna, go se le kavalerijski vpadi. Čete hito v Petrograd, da pomagajo delavcem braniti njihovo mesto. Zdrbili bomo moč Judeniševih tolp in angleško-francoskih imperalistov."

London, 18. okt. —Včeraj je Petrograd "padel" ves dan v London. Vsi londonski buržoazni listi so prejeli "zanesljiva" poročila, da je Petrograd "padel" in padla so mesta Pakov, Oščina, Carsko Selo —in neki list je v duhu že videl, kako se vrši v stol-

PREDAVANJE MAJORJA GEPHARTA O ŽIVEŽNIH RAZMERAH V JUGOSLAVIJI.

Pomožna akcija ameriških Jugoslovancev se bo nadaljevala s podvojeno silo.

Dvorana S. N. P. J. v Chicago je bila napolnjena do zadnjega kotlička zadnji petek zvečer. Odborniki slovenskih, hrvaških in srbskih podpornih, političnih in kulturnih organizacij, uredniki listov in mnogi ostali rojaki so prihajali, da poslušajo predavanje majorja Fr. C. Gepharta, načelnika ameriške pomožne komisije za prehrano mladine v Jugoslaviji, ki je bil v službi Hooverjeve živilne uprave. Predavanje je bilo namenjeno v "Prosveti" prejšnji dan in odziv je bil velik.

Točno ob osmih je hr. Verderbar, ki je predsedoval shodu, predstavil majorja Gepharta, mladega moža v civilni obleki. Njegov nastop in ves njegov govor je bil skromen, neprediljen, čisto naraven. Mirno, brez vsakih fraz in s priklupno priprostostjo angleškega jezika ter tuptam s primernim humorjem je slika svoje doživljaje in razmere v Jugoslaviji, kar se tiče življenske eksistence otrok.

V Jugoslavijo je prišel v januarju t. l. kot zastopnik Hooverjeve živilne administracije. Organiziran je bil poseben pomožni oddelek za prehrano mladine in je mu bilo poverjeno vodstvo oddelka. Ker se ni zanesel na poročila drugih o položaju, je sam prepotoval vse kraje Jugoslavije izvenem Črne Gore. Bil je najprej v Dalmaciji, potem v Bosni in Hercegovini, v Srbiji, na Hrvaškem in v Sloveniji. Potovanje je bilo zelo težavno po Bosni in Srbiji; železniški tirji so bili razdejani, postaje porušene in manjkalo je premoga. V najhujšem mrazu so bili železniški vagoni nezakurjeni. Na Hrvaškem in Slovenkem je bilo bolje. Najbolj žalostne razmere, v katerih so se nahajali otroci, je našel v Srbiji, Bosni in Hercegovini.

Ko si je ogledal vse kraje —obiskal je tudi vsi in osebno poselel na stotine hiš, v katerih je videl otroke ležati na kupih gnile slame in umirati lakote —je naredil načrt za prehrano otrok v 72 mestih in dotičnih okrožjih, ki so bili v največji potrebi. Pri delu mu je pomagalo okrog 150 ameriških in angleških častnikov in pomagali so mu tudi uslužbeni Rdečega križa. Hooverjeva uprava je v začetku imela za to akcijo \$150.000; ta denar je zadostoval komaj za mesec dni. K sreči je ameriška vlada kasneje povišala omenjeno vsoto na \$900.000.

Povišana vsota je omogočila, da so otroci dobivali mleko in juho iz raznega sočijva, kar je za njihovo hrano najbolj potrebno. Vsa akcija je bila organizirana. V vseh določenih okrožjih (major je imel poleg sebe na steni tri zemljevide in med govorom je kazal na označene točke, ki so pomenile središča za razdeljevanje živil) je bil po eden zastopnik, ki je med domačini organiziral pomožne odbore. Na ta način je bilo prehranjenih na tisoče otrok in mnogo je bilo otehih gotove smrti. V solah so bile ustanovljene kuhinje in to je povzročilo, da je mladina rada pohajala v šole. Skrbeli so tudi za njuno obleko in zdravila in da so bili bolni otroci, predvsem tuberkulozni, poslani v bolnišnice.

Major Gephart ima rad Jugoslovane in njihove kraje. Našel je mnogo ljudi, ki so bili v Ameriki in vesel je bil, da je lahko s njimi govoril angleško. Kamor je prišel, so ga ljudje navdušeno sprejemali in pozdravljali so ga z besedo "Wilson". To ime je bilo edino, s katerim so izražali svoja gorka čustva napram Ameriki —in razumeli smo se. On sam si je zapomnil nekaj hrvaških in slovenskih besed. Ko je odhajal, je

dejal ljudem angleško "good-bye" in oni so se poslavljali po svoje z besedo "zbogom". Te besede ne bo pozabil. Valed večne vožnje v mrazih vlakih mu je prezebla desna noga, ki je bila nekaj časa paralizirana in še danes čuti, da ni zdrava.

On ljubi Jugoslavijo in smatra se, da je njen adoptiran sin. Kar mi želimo Jugoslaviji, želi tudi on in posveti bo tudi vbošč vse svoje moči blagostanju jugoslovanske mladine.

Toda kako pomagati vbošč? Z oficijelnim mirom preneha eksistira Hooverjeva administracija in ameriška vlada ne bo več dala denarja. Pomožna akcija pa še ni končana. Deča v Jugoslaviji še potrebuje pomoč najkasneje do 1. maja 1920. Po njegovem mnenju bo prihodnje spomlad toliko krav in koz, da jugoslovanska mladina ne bo več odvisna od mleka iz tuje. Do tega časa pa moramo pomagati. Jugoslavija se je čudovito hitro opomogla v prvem letu po vojni. Za odrasle ni več treba nujno skrbeti. Pšenice so pridelali toliko, da jo bodo to jesen eksportirali. To je čudovit uspeh, če se pomisli, kako so bile pokrajine, posebno Srbija, opustošene tekom dolge vojne. Toda sama moka ne zadostuje še za mladino. Treba je mleka ki redi otroke in mu razvija kosti.

Hoover je organiziral pomožni oddelek za mladino (Children's Relief), ki ima poslovanje do prihodnje spomladi. American Jugoslav Relief v New Yorku je veja tega oddelka. Vsa akcija bo morala odsej dobivati denarno podporo iz prostovoljnih prispevkov. Ameriški Jugoslovanci morajo gnotno podpirati Children's Relief; podpirali bodo tudi Američani. Hooverju je vseno, če mi prispevamo denar za pomoč v guštem mestu —na primer če sklenemo, da se porabi \$10.000 za prehrano mladine v Nisku, Belgradu ali v Ljubljani —on bo izvršil tak zaključek. Ali on raje vidi, da prepuštimo njemu, da se porabi denar v fistih krajih, kjer je treba in njemu je natančno znano, kje je pomoč najbolj potrebna.

Za pomožna akcija do 1. maja pr. l. bo treba še poldrug milijon dolarjev. Ako vsak Jugoslovian prispeva samo pet centov dnevno, kar je zelo malo, je ta vsota skupaj.

Major Gephart ne priporoča, da bi se pomožna akcija vrnila potom privatnih oseb ali družb. Privatne osebe ali družbe ne bodo nikdar dosegle tega, kar lahko doseže Hooverjeva organizacija, ki dobi potrebna živila veliko ceneje in jih spravi hitro in brez vsakih ovir akoni Dubrovnik in Trst na določeno mesto. Privatni dobrodelci bodo pa naleteli na velike težave v Trstu in imeli bodo veliko večje stroške.

Tako je govoril major Gephart in pokazal je poslušalcem večjo zbirko fotografij iz vseh krajev Jugoslavije, ki jih je sam vzel. Slike prikazujejo skupine osirotelih otrok, ki se naslanjejo z mlekom in juho.

Za njim je govoril sodrug Etbin Kristan, ki se je v imenu navzočih iskreno zahvalil majorju za njegovo požrtvovalnost in delo v Jugoslaviji. Kristan je predlagal majorju za njegovo požrtvovalde se zborovalci izrečejo. Prvič, da bodo še nadalje prispevali denar za Hooverjevo pomožno akcijo do določenega časa in vsi prispevki se naj izročijo American Jugoslav Reliefu v New Yorku, ki naj raspolaže s njimi za pomoč povsod, kjer je pomoč najbolj potrebna; drugič, da vsa akcija vodijo obstoječe velike organizacije, ki združujejo v sebi vse

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (inven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2057 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Septembra 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem davcom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

VELEVAZNA VEST.

Te dni je krožila po ameriških velikih dnevnikih vest, kateri so odmerili prav malo prostora, da bi se civilizacija in kulturo velikega pomena. Rumena mrzlica je za vedno odpravljena iz Paname, ta kuga je uničena v Guayaquilu, pravcatem kužnem gnezdu na pacifični obali.

V Centralni in Južni Ameriki se nahaja še prava deviška zemlja, ki je pa nedostopna za belopoltno ljudi radi rumene mrzlice. Dozdaj je v splošnem prevladovalo mnenje, da je nemogoče odpraviti rumeno mrzlco. Evropejec ali belopolten človek, ki gre v take kraje, tvega svoje življenje, ker ji podleže prejelislej, če se je ne odtegne s pravočasnim odpotovanjem v druge kraje. To je bil vzrok, da izseljeniki niso odhajali v kraje, ki so bili na glasu, da razsaja v njih rumena mrzlca.

Ameriški zdravniki, ki so odšli v Panamo, ko so pričeli kopati panamski prekop, so dokazali, da se ta kuga lahko odpravi, ki je bila strah za vse belopoltno ljudi. Znanost je zmaga, odpravila je vzroke za rumeno mrzlco, ki so se zdeli neodpravljivi.

Pot za naseljevanje v tropične kraje je zdaj odprta, kajti odpravljena je največja ovira za naseljevanje v teh krajih. Ali z naseljevanjem v tropične kraje se odpira tudi široka pot za razvoj industrije in poljedelstva. Načeti bo mogoče naravne zaklade, pritrirati sirovine na vrh zemlje, ki leže v njenem osrečju, da jih spremane v produkte.

Nekdaj je razsajala rumena mrzlca na Kubi. Prišli so Američani in danes živi rumena mrzlca le še v pripovedkah med otočani. Panama je bila poznana kot gnezdo rumene mrzlice, a Američani so očistili to gnezdo, da je v Panami človek ravno tako varen pred rumeno mrzlco kot v New Yorku. Guayaquil je ekvadorski pristan, ki je bil na glasu, da v njem nihče ne ubeži rumeni mrzlci. In nekdanji vrhovni vojaški zdravnik Gorgas je zdaj sporočil, da tudi v tem pristanu ni več nevarnosti, da se pojavi rumena mrzlca.

Tako si človek s pomočjo znanosti osvojuje ves svet, okužene kraje spreminja v prijetna in zdrava letovišča, sirove naravne sile mu podležejo povsod. Kjer je bila še pred nekaj leti nedostopna divjina, se zdaj razprostirajo cvetoči vrtovi in rodovitno polje. Tako prodira človek s pomočjo znanosti vedno dalje in si osvojuje svet, dokler ne bo v resnici gospodar vsega sveta in ne bo zanj nobenih strahot na južnem in severnem tečaju in v tropičnih krajih, katere še dandanes pokrivajo na mnogih krajih nepredorne tropične šume, ki hranijo v sebi še marsikatero tajnost.

Naše sodnijske razmere. — V New Yorku sedi v zaporu neki David Goldhaber. Prišel je v zapor, ker ni mogel položiti pet sto dolarjev porošstva, da bo svoji ločeni soprogi plačeval alimente. Za Goldhaberja je seveda bilo vseeno, če je sodnik zanj določil pet sto ali pet milijonov dolarjev porošstva. Dokler Goldhaber sedi v zaporu, ne more plačati alimentov, ker nič ne zasluži. V zaporu pa je, ker ne more položiti porošstva. In tako bi lahko Goldhaber sedel do svoje smrti v zaporu, če bi za njegovo nesrečo ne izvedel neki advokat, ki je napravil vlogo na sodišče, da ga izpuste.

Čudne so take sodnijske razmere, če se lahko človek pridrži do smrti v zaporu, ker ne more položiti pet sto dolarjev porošstva, če se ga ne usmili kakšen advokat in napravi zanj petico na sodišče, da ga izpuste iz zapora. Take razmere kličejo po reformah v pravosodnem postopanju.

Primeren odgovor. — Ko je častitljivi okrajni sodnik v Pittsburghu vprašal sivolaso Mother Jones, če ima dovoljenje, da govori v mestih, v katerih so jeklarski baroni postavili svoje tovarne, je stara žena odgovorila:

"Da, imam ga. Moji predniki so mi ga izvojevali, ko so se zanj bojevali pred sto pet in dvajsetimi leti."

Ni jih zadovoljil. — Kajzer Gary je celo urednike velebizniških listov polil z mrzlo vodo s svojim pričanjem pred senatnim odsekom. Čikaška "Tribuna" pravi v uredniškem članku: "Gary je dober delodajalec, toda slab zagovornik delodajalcev". Tableau! narodom!

DOPISI.

Sheboygan, Wis. — Glede delavskih razmer v tukajšnji naselbini se ne morem ravno pohvaliti. Delamo v resnici vsaki dan, toda plača je odvisna od dela, kakoršnega eden opravi. Kdor ima težje in slabše delo, ta v resnici nekoliko več zasluži. Toda delati pa mora trdo in plača ni kakor ne odgovarja storjenemu delu in tudi ne odgovarja dragini življenjskih potrebščin.

Med tukajšnjimi rojaki vlada še vedno nekaka nesmiselna nevoščljivost. Dokler je človek ubog in mora takorekoč prosjati naokrog, je dobro. Toda kakor hitro si kakšen opomore do boljših razmer, ga pa takoj pričnejo nekateri rojaki zavidati ter takorekoč opominjati. Vred tega je, da marsikateri rojak izgubi veselje do vsakega delovanja v korist splošnega napredka. Toliko nevoščljivosti ni opaziti med nobenimi drugimi narodom, kot ravno med našimi rojaki v tukajšnji naselbini. Tej nevoščljivosti je največji vzrok prevelika domiljavost in premalo zanimanje za napredne časopise. Mesto, da bi pazno šteli napredne časopise, se ravnali po navetih onih, ki v resnici delajo za napredok ljudstva, vpoštevajo že njih storjeno delo, je pa še veliko rojakov, ki si domiljujejo raznovrstne stvari in pravijo navadno: "Kaj bo ta ali oni. Saj tudi jaz znam šteti do pet." Rojaki, to je jako nesmiselno in moramo to opustiti, ako hočemo napredovati. Pustimo vsako domiljavost na strani, precejajmo vsako stvar trezno in na ta način bomo izboljšali naše tužne razmere.

Nadalje svarim rojake, da naj se nikar ne dobričajo in laškajo raznim bosom ter jim dajati vanokratne reči. To je sramota za vsakega delavca, ki le količkaj rabi svoj razum. Čemu se hliniti delodajalcem ter jih podkupovati? Bodimo v vseh rečeh odkriti, ako hočemo izboljšati naš položaj. Potreba nam je skupnega dela, ne pa delati vsak po svoji glavi. Mesto, da bi dajali razna darila bosom, poprimimo se ravne razširjanja naprednega časopisa.

Kakor je v vsaki naselbini velika težkoča pri vsaki agitaciji za napredno stvar, najlubo še katero koli si hoče, tako je tudi tukaj. Marljivo rojaki, ki se zanimajo za napredok delavstva, morajo preslikati marsikatero grenko od strani nezavednih rojakov, ki večinoma ne poznajo nobene olike. Kajti nekaterim osebam so napredni časopisi trn v peti. Vred tega opozarjam tukajšnje rojake, da naj bodo previdni pri vsaki agitaciji za napredno stvar, da ne bodo razočarani, kot se je to še večkrat pripetilo. Mirno in premišljeno delo ima več vplava, kot pa razburjenje. — Jakob Menhardt.

Sty, Minn. — V tukajšnji okolici stavkajo vsi zavedni delavci. Takoj v začetku je delo počivalo v vseh tukajšnjih železnih rudnikih, toda kmalo so se pričeli oglašati stavkokazi in nekaj so jih pa dobili kompanijski agentje ter pričeli obratovati nekoliko rudnikov. Obratujejo pa samo s tretjino normalnega števila delavcev in produkcije. Med temi stavkokazi je tudi nekaj Slovencev in med njimi je tudi eden, ki se je prej široko ustil okrog, da bomo zastavkali. In on je sedaj sam med stavkokazi, za katere je prej imel vse druge samo dobrega nič.

Tu se vsilijo delavski shodi in pohodi v najlepšem redu in doseže se ni bilo nobenih izgredov. Seveda sodnijske obravnave se pa vsilijo vsak dan proti delavcem, katere aretirajo najeti privatni policaji brez vsakega najmanjšega poroda. S tem le hočejo izvesti izgred. Toda stavkarji se ne brigajo za njih izvajanje.

Nekateri so pa nekoliko bolj vročevrtni in se ne morejo premagovati, da bi ne pobožali kakšnega stavkokaza. Tako se je pripetilo nekemu Finu, ki je bil na poti domov, da sta ga dve ženaki in en moški nekoliko bolj trdo pobožali. Ta je bil takoj namanit poliel in oni trije so bili obsojeni vsak na 31 dolarjev globo ali pa 40 dni zapora v okrajni ječi.

Med stavkokazi so tudi oni, ki so se poprej najbolj bahali z denarjem. Sploh so tukajšnji delavci jako nezavedni in domalega vsak dan se pojavi več stavkokazov. Na delo in iz dela gredo vsi tako potuleni, kot pes, ki je ukradel klobaso. Samega sebe se sramujejo. In se lahko tudi po vsej pravici. — Opozorjam vse delavce, bodite zvesti delavskim načelom in ne osramotite sami sebe. — Porocivalec.

OBOROŽENI KOMPAJNIJSKI NAJEMNIKI SO USTAVILI ORGANIZIRANJE.

Huntington, W. Va. — Organizatorji, ki so odšli, da organizirajo rudarje v Guyanski dolini, so izpovedali, da so jih ustavili kompanijski najemniki, oboroženi od temena do tal. Zagrozili so jim, da se morajo takoj vrniti. Organizatorjem ni preostalo drugega, kot da se umaknejo brutalni sil. Dogodek so poročili glavnemu stanu rudarske organizacije, da naj zainteresira državne oblasti.

Velebizniški listi skušajo stvar tako zasutkati, kot da so bili organizatorji oboroženi s samokrevki, kar je seveda navadna prosta laž, kajti vsi organizatorji izjavljajo, da ni bil nihče oborožen. Premogovniške kompanije so izvršile navadno nasilje, da preprečijo organiziranje rudarjev. Organizirani rudarji pa menijo, da taka nasilna sredstva ne preprečijo organizacije, da se rudarji pričnejo še bolj zanj zanimati.

ALI SE JE MISO SČENILO?

Chicago, Ill. — Tržni bulletini pripovedujejo vsaki dan, kako pada cena živim praščem, ki prihajajo na klavniški trg. Od avgusta, ko so prašči dosegli najvišjo ceno, je padla cena pri sto funtih za devet dolarjev. Sto funtov žive teže so plačevali mesarji konec tedna po \$13.50 do \$14.50. Tako tudi čitamo, da plačujejo sto funtov živega goveda po \$16.50 do \$17.50.

Ali se pride gospodinja v mesnico, plačuje meso po stari visoki ceni. Kdo vendar spravi laž dobiček? Farmer ga nima, velemesarji se izgovarjajo na mesarje, ki sekajo meso na drobno, ti pa zaopirajo na velemesarje, pri tem prepiru pa masne cene lepo ostanejo visoke, trpi pa konzument, največ pa seveda delavski konzument.

SEDEM STO ŽELEZNIŠKIH VOZ SLADKORJA V CO. LORADU.

Chicago, Ill. — V mestu je veliko pomanjkanje sladkorja in že napovedujejo visoke cene. Doli v Coloradu imajo sedem sto železniških voz sladkorja iz sladkorne pese, ki čaka, da ga razpošljejo v razne kraje.

Russell Pool, mestni živečni ravnetelj je pa sporočil zdravstvenemu komisarju, da sladkorja ne morejo prepeljati v Chicago, ker stavkajo pristanišni delavci v San Franciscu in stavka povzroča pomanjkanje železniških voz.

Izjadyto pravi, da mr. Pool lahko verjame, da radi stavke pristanišnih delavcev primanjkuje železniški vozovi, ljudstvo pa ne verjame v take pravilice.

VELEMESARJI SO POSTALI GROCERISTI.

Washington, D. C. — Velemesarji ne prodajajo le mesa, ampak se pečajo tudi s trgovino z jestvinami na debelo. Zvezna obrisna komisija je dognala, da imajo velemesarji dve sto različnih jestvin na trgu. To odkritje dokazuje jama kot belj dan, da velemesarji stremijo za tem, da dobe vso trgovino s jestvinami pod svoje oblast. Če bo ta proces trajal nemoteno dalje, bo napočil dan, da bodo vsi nekdanji neodvisni trgovci navadni komiji mesarskega trsta. Kdor ni slep, kako mesariki trst dan za dnem spravi več trgovine pod svoje oblast, mora videti, kako ta dan prihaja vedno bliže in bliže. Velemesarji seveda trdijo, da to ni njihov namen in da imajo tako poročila le namen vsvarjati pred sodke proti njim. Že bližnja bodočnost bo pokazala, da so velemesarji obmetavali tiste moze z blatom, ki so dokazali, po čim je hrepenel mesariki trst.

VREME

Oblačno in mogoče dež danes in jutri; vzhodni vetrovi. Solni vzhod 7.08 a. m. Zahod 6.01 p. m.

Velika stavka jeklarskih in železarskih delavcev.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
ne prebude. Nevedni delavci ostanejo toliko časa na svojem mestu, da jih omamijo plini. V takem slučaju jih je skoraj nemogoče spraviti nazaj v življenje.

Kdor še ni nikdar delal v jeklarni, mora najprvo delati v družbi skušenih in vajenih delavcev, da ne podleže nevarnostim, ki preže nanj v jeklarni.

Delegacija stavkarjev iz Joliet v čikaškem distriktu.

Chicago, Ill. — V minolemu tednu je hodila delegacija joliet-skih stavkarjev po vsem čikaškem stavkovnem distriktu. V delegaciji so bili Kelly, Walker, McCall in Haldan. Ko so dospeli v Gary, se je v glavnem stavkovnem stanu takoj zbralo v dvajsetih minutah nad šest sto stavkarjev. Dospeli so nepričakovano in nihče jih ni pričakoval. Kljub temu je pohitela tako hitro beseda od ust do ust, da so bratje iz Joliet prišli v Gary, da par sto delavcev ni dobilo prostora v dvorani.

Madžarski in slovaški katoliški duhovni v Garyju so vsi na strani stavkarjev. V De Kalbu in Sterlingu stoji vse delo v jeklarnah.

Sodba naprednega podjetnika o strokovno organiziranih delavcih.

Chicago, Ill. — Ko je sodnik Gary podal svojo izjavo, da ne mara ničesar skupnega z delavskimi strokovnimi organizacijami, je hotel dopovedati ameriški javnosti, da pride vsa jeklarska industrija na beraško palico, če se jeklarski delavci organizirajo strokovno.

Neodvisne jeklarske kompanije, ki se ne ozirajo na fermene jeklarskih trustov v Wall Streetu, potrjujejo ravno nasprotno, kar je povedal Gary.

V Granite Cityju, Ill., se nahaja kompanija, ki se peča s emajliranjem jekla in železa. Delavci pri tej kompaniji so organizirani. Unije jeklarne so dalje v Lon. Islandu, N. Y., St. Louisu, Mo., Milwaukee, Wis., Terre Haute, Ind. in New Orleansu. Preden se gdo ozira, kaj piše Gary, je dobro, če posluša, kaj je rekel Philip Stremmel, superintendent neodvisne jeklarne v Granite Cityju, Ill., ko je govoril na zborovanju "Narodnega varnostnega sveta" v Clevelandu. Rekel je:

Vloga, ki jo je igralo delavstvo v svetovni vojni, učinkuje izjavljajoče tudi tukaj. Delavci niso le prebujeni, ampak se zavedajo tudi svoje ogromne moči. Odločili so se, da se s adovi probujenja ne smejo izgubiti. Vsa zgodovina v jeklarski industriji ni drugega kot en sam boj. Delavci verjamejo, da lahko varujejo svoje pravice le z organizacijo, medtem ko se je podjetnik bojeval proti organizaciji, ker je bil prepričan, da organizacija posega v njegove pravice.

Prvo hočemo uvesti v jeklarski industriji človeške razmere, ne mora utrditi zaupanje med podjetnikom in delavcem, če bi kapitalisti v sociologiji ravno tako napredovali kot pri uporabi modernih strojev in mašina produkcije, tedaj pride samo od sebe, da vidi človek v človeku le človeka kot delavca, staro nezaupanje bi izgnilo.

Drugič, podjetnik in delavec imata gotove skupne interese. Iz tega sledi, da morajo vsi, ki so prizadeti, delati zadržno.

Tretjič, v jeklarsko industrijo morajo priti človeške razmere, da se ubrani sebe pred industrijsko revolucijo. Delavstvo je organizirano — v bojnem razpoloženju — in hoče obdržati nove življenske razmere. Kapitalisti hočejo razrušitev, če skušajo obdržati stari red.

Za četrto točko je navedel, da morajo priti v jeklarsko industrijo človeške razmere, da ameriški kapital izvrši svojo nalogo pri rekonstrukciji sveta, kajti če ameriški kapital ne pokaže, da je treba stopiti na pot gospodarske reforme; tedaj bodo iz človeških misli počasi in zanesljivo izginito sanje o demokraciji in razredokraciji se bo ugnedila v vladah sveta.

Tako je govoril superintendent jeklarne, v kateri delajo organizirani delavci na podlagi skušenj, ki jih ima za sabo.

BORNI SPEKULANTJE "JEMLEJO" PETROGRADSKI GRADI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
ni ortodoksi cerkvi petrogradski zbivalna služba božja in zapi-sal je, da je to že fakt. Končno so listi "oficijelno potrdili" padec vsega.

Sincej je prišla mrzla vest, da Petrograd še ni padel. Sledilo je srdito zanikanje, da to je zmota in da je Petrograd padel. Zapi-sal je še ponovila hladna vest, da Petrograd, Gačina in Pakov še stojijo pokonci. Pavza nekaj ur. Nato klaverno priznanje, da je morala biti nekje pomota, kajti Petrograd je še vedno na nogah; vprašanje je bilo, da li je Petrograd sploh padel, če je, tedaj se je moral hitro pobrati. Naposled so se liti zadovoljili s tem, da je general Judenti dospel do petrogradskih predmestij in Petrograd "za gotovo pade" jutri.

Kaj je na stvari? Nadležni ljudje, ki radi pogledajo za imperialistične kulise, so izvovali, da "novice" o "padcu" Petrograda prihajajo z londonske borze. Veliki spekulantje, ki barantajo z ruskimi rublji, so naredili lep denar. Vsaka "vest", da je padel Petrograd, je poglaval kurz rublja navzgor in čimbolj je "padel" Petrograd, tembolj so se pobirali in vsajali zanikni caristični rublji. Taka je stvar. V interesu borznih spekulantov torej je, da se nadaljuje "padanje" Petrograda in "padanje" Moskve. Taka je stvar.

London, 18. okt. — Brezlična depeša iz Moskve, datirana zadnji četrtek, pravi, da sovske čete odbijajo napade 10 vrst zapadno od Krasnaja Gorka in 35 vrst severovzhodno od Pskova.

Vest iz Narve se glasi, da šteje Judenti'ska beka armada 15.000 mož, ki so jih oborožili in opremili z vsem potrebnim Angleži. Bojevanje se nadaljuje na južni fronti, toda brez kakšnih večjih sprememb. Kolikove čete, so še vedno na zahodni strani reke Tobol v Sibiriji. Na arhangelski fronti je položaj nespremenjen. V okolici Rige se je pojavilo angleško-francosko brodogradje na reki Dvini, ki obstranjuje postojanke rusko-nemških čet polkovnika Avalov-Bermondta. V baltičskih državah je veliki kaos.

STAVKA PREROGARJEV JE GOTOVA REČ.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Stavkovni proglas je bil razposlan nad štiri tisoč lokalnim rudarskim organizacijam. Prizadeti so vsi rudarji, ki kopljejo mehki premog. Ta proglas bo prečital rudarjem ali pa razglašen na drug način, tako da bodo o njem vsi obveščeni pravočasno.

Vse je odvisno od premogovniških podjetnikov. Če bodo podjetniki odnehal od svojega strmo-glavega stališča, tedaj je upati, da bo odvrnena velika rudarska stavka, ki ne bo ustavila le kolektiva v industriji, če pride do nje, ampak bo primela tudi trpljenje ljudem, ker je zima pred duri. Ako pride do stavke, tedaj zadene krivda zanj le podjetnike. Taka je sodba glavnih odbornikov rudarske organizacije U. M. W. of A.

PRIDANJE MAJORJA GEPHARTA O ŽIVLJENSKIH RAZMERAH V JUGOSLAVIJI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

manjše obstoječe organizacije slovenske, hrvaške in srbske. Predlog je bil soglasno sprejet. Zaveritnik je predlagal, da se izvoli odbor šestih članov, ki naj obvesti vse centralizirane organizacije o želji majorja Gepharta in zaključku zborovalcev. Predlog je bil sprejet in izvoljeni so bili: John R. Palandeeh in J. Mihajlovič za Srbe, 1915 in Jani za Hrvatje, Vinc. Cankar in Ivan Zupan za Slovence.

Končno je bila kolekta v dvorani za Children's Relief in nabralo se je \$52.36. Vsa ta po-lje American Yugoslav Reliefu je prispeval \$5. Sprejeta je bila tudi brozjavka American Yugoslav Reliefu, ki izraža nako zalvalo za vse, dosedaj izvršeno delo v prid bedne mladine v naši stari domovini!

Major Gephart je odpotoval v Cleveland in obiskal tudi druge večje jugoslovanske naselbine v Ameriki, kjer bo predaval in agitiral za Hooverjevo pomožno akcijo v Jugoslaviji.

Konvencija J. R. Z. v Clevelandu.

ZAPISNIK III. ZBORA J. R. Z. V CLEVELANDU, O.

(Nadaljevanje.)

4. Svoboda zborovanja vključuje pravico, da vodijo zbor tisti, ki ga prirede in se prepreči razbijanje zborov od strani drugih tudi če imajo na zboru slučajno večino. Pravica nasprotnikov je zadostno zavarovana s tem, da lahko skličejo in priredijo svoje lastne zborove, ki so enako imuni.

5. Vsak državljani ima pravico ustanavljati društva in biti njihov član. Poslovanje društev in organizacij vsake vrste je svobodno. Za pregreške društev in njihov članov so merodajni navadni zakoni.

OSEBNA SVOBODA.

1. Vsak državljani in prebivalec v Jugoslaviji uživa popolno osebno svobodo, dokler se ne pregreši proti veljavnim zakonom. Njegovo stanovanje je nedotakljivo. Arestacija ali hišna preiskava zaradi pregreške ali zločina ali opravičenega sama je dovoljena le na podlagi sodniškega odloka. V vsakem slučaju aretacije ali hišne preiskave se mora prizadetemu povedati vzrok; prilika, da si oskrbi pravnega zastopnika, se mu ne sme na noben način ovirati.

2. Pisemska tajnost je nedotakljiva.

3. Država je dolžna skrbeti za popolno varstvo svojih državljanov v tujini.

DAVKI.

1. Za pokritje stroškov služijo državi:

a) Dohodki iz podjetij, ki se upravljajo nacionalno, bodisi od države same, ali pa od socialnih korporacij, ustanovljenih v ta namen na podlagi kooperacije;

b) Davki in carine.

2. V interesu demokracije bi bila odprava vsake carine, v čemer pa je posamezna država odvisna od internacionalne trgovinske politike. Dokler imajo druge, v boljših razmerah živeče države visoke carine, se tudi Jugoslavija ne more izogniti zasleditvam carine. Na vsak način pa morajo biti izključene carine, ki bi domačemu prebivalstvu podraževale življenske potrebščine, poljedelstvu orodje in drug za razvoj potreben material, industriji pa sirovine.

3. Vsak indirektni davek, ki se more prevaliti na konsumente ali na široke ljudske mase sploh, mora biti izključen. Načeloma naj se ujava v državi in njenih avtonomnih delih le direktni progresiven davek na dohodek in imetje, pri čemer naj se določi tak vsakega davka prost eksistenčni minimum, ki zadošča za udobno življenje državljanov oziroma prebivalcev in njegove družine.

NAODNA OBRAMBA.

1. Narodna obramba mora biti organizirana na demokratični podlagi.

2. Brambovstvo bodi splošno za vse sposobne moške državljanov.

REFERAT ETBINA KRISTANA.

o "Notranjih uredbah Jugoslavije." — Politični del.

Cenjene delegacije in delegati!

Gotovo mi pritrjuje zbor, če pravim, da je predmetom, do katerih prihajamo sedaj s svojim posvetovanjem, priznati največjo važnost in da jim moramo posvetiti vso pažnjo. Povedati nam je, kako si zamišljamo organizacijo jugoslovanske države in kakšni so tisti cilji, za katere hočemo delati in se zanje bojevati.

Ko se je ustanovilo Republičansko Združenje, v dobi, ko je bilo zednjenje jugoslovansko že ideal, plavaljo precej visoko v oblakih, je zadoševalo, da smo povedali splošna načela, označujoča cilj in smer našega dela. Kar je bilo takrat treba povedati, je bilo v čisti izjavi: gotovo dovolj jasno povedano. Da so jo razni naši ljubitelji nasprotniki narobe razlagali, ni znamenje njene pomanjkljivosti, ampak dokaz njihove neodkritosti. Ako bi šlo zanje, nam ne bi bilo treba nobenega programa, kajti takega ne moremo izdelati, da bi ugajal njihovim reakcionarnim idejam in potrebam njihovih gospodarjev, razum tega pa tudi najde dlako v jajcu, kdor jo išče, hoteč jo najti. Toda nam samim ne zadostuje dancs, kar nam je zadoševalo takrat. Organizacija se je razvila, razširila in poglabila. Del naših namenov se je uresničilo. Jugoslavija, kakršna je, se je porodila. Res je, da se niso varne njene meje, in naš zbor se zopet shaja v času, ko se kupijo črni oblaki na nebu, in jasno nam je, da imajo jugoslovani v tem oziru še težke naloge pred seboj, in jugoslovansko Republičansko Združenje to ni kaka. Vsakdo med nami razume veliki pomen vprašanj, ki jih je sprožil italijanski imperializem. Dobro poznamo nevarnost, ki bo ogroževala vso Evropo, če se siloma podvrže nekoliko stoletno jugoslovansko proti njihovim volji vladi italijanskega kralja. Jugoslovansko vprašanje je danes kakor večer mednarodno vprašanje, ker je kardinalno vprašanje na Balkanu, na ognjeniku Evrope, katere mir je v največji meri odvisen od miru na Balkanu. Italijanski imperializem ni nič manj nevaren, kakor je bil avstrijski. Trst in Reka, Gorica in Idrija so lahko današnja vprašanja. Ali čim stopi Italija trdnost na balkanski polotok, jo mora tendenca imperializma gnati dalje. Od jadranskega morja se obrnejo oči tedaj na črni noč k Egejskemu. Če dobi Italija glavne luke ob jadranskem morju, mora, sledeč svojim novim gospodarskim interesom, integriteti roke tudi po njih zaledju, in ob prvem znamenju vzplamti ljubosumnost vseh prizadetih ekonomskih sil. V tem je usodepolna resnost tega problema, katerega teža se ne zmanjšuje, če se tupaš iz tragedije izcimi groteskna komedija, kakor jo pravkar uprizorja D'Annunzio na Reki.

Toda ta hip se nam je bavit z drugim problemom. Karkoli se godi ob mejah, ne izpremeni dejstva, da imajo jugoslovani svojo državo in in da je sedaj, pred nami vprašanje, kakšna naj bo. Njene dosedanje uredbe so provizorične, pa naj se trudijo posamezni elementi, kolikor hočejo, da bi jim pritisnili deficiten značaj. Ustavodajna skupščina je poklicana, da postavi državo na tak temelj in jo tako uredi, kakor določi volja naroda. Čim splošneje in temeljiteje se bo to vprašanje predstavlja, čim bolj si bo ljudstvo pojasnilo vse zadeve, ki so s tem v zvezi, tem uspešnejše bo tudi delo ustavodajne skupščine. Naša naloga pa je izreči, na kakšnih podlagah bi po našem najboljšem prepričanju nova država najbolje uspevala.

Od naše konvencije se ne more pričakovati, da izdela podroben načrt za ustavo Jugoslavije. Povedati pa moramo toliko, da ne bo nobene dvoma o naših splošnih glavnih nazorih in da pokažemo pot, po kateri bi mogel narod po vestnem uvajenju vseh okoliščin doseči in zavaruati svoje blaginje. V tem smislu bodo zboru predloženi osnutki programa za politične, gospodarske in socialne uredbe Jugoslavije, celotna konvencija pa naj jih presodi in izreče o njih svoje mnenje.

Outkar žive ljudje v organizirani družbi, opazamo boj med dvema načeloma, ki se oddevata s različnimi plačli in se prikazujejo pod različnimi imeni, pa sta v bistvu vendar vedno enaka. Če imenujemo eno avtokracijo, in drugo demokracijo, smo jo precej prav označili. Med obema ekstremoma so različne stopnje, na katerih je več težko ugotoviti pravi značaj stvari. Oblike pogostoma zakrivajo jedro in premočijo vili pravi značaj stvari. Oblike pogostoma zakrivajo jedro in premočijo vili pravi značaj stvari. Oblike pogostoma zakrivajo jedro in premočijo vili pravi značaj stvari.

Nemogoče je za kompromis med diametralno nasprotnima načeloma. Ogenj in voda se ne moreta pomešati, da bi bilo obema prav. Ako je ogenj premočan, izpuhti voda, če je voda dovolj, ugasi ogenj. Avtokracija se lahko nakiti s kakšnim dekorativnim, a priori na samo kitanje ali na brezposelnost obsojenim parlamentom, ali s tem se ne izpremeni v demokracijo in ne izljudi svoje nevarnosti.

Avtokracija je sila izven naroda, postavljajoča se nad narod in privajajoča si pravico gospodovanja. Za utemeljitev te pravice se je od nekdanj posluževala božanstva, od katerega je baje izbrana, da ga zastopa. (Dalje prihoduje.)

Potrebujemo delavce in pomagace za delo v kamnolomu.

Mi smo privolili zgraditi hišo za delavce in jim preskrbimo stanovanje za čisto. Radi bi družine, ki bi imeli ljudi na hrani (board). Plačamo od tonelate, zasluži se od \$4.00 do \$6.00 na dan, mi preskrbimo orodje. Pridite namreč na delo s M. & O. R. R. ali pa s poulično karo iz East St. Louisa, do The Columbia Quarry Co., Columbia, Ill., ali pa pišite na: Pasquale Gianni, 710 Fullerton Bldg., St. Louis, Mo.

Za v stari kraj.

V stari kraj se more potovati. Potni listi se sopen lahko dobe. Vsak teden odpeljuje po eden ali več parnikov Francoske družbe s starokrajskimi potniki. Tako odpeljujejo:

25. okt. parnik—La Touraine.
29. okt. parnik—La Lorraine.
4. nov. parnik—France.

Za vsak parnik imam še nekaj kart naprodaj. Kdor se ima potni list in hoče hitro odpotovati, naj pride na moj naslov kakšni štiri dni pred odhodom parnika, s katerim želi potovati.

POŠILJANJE DENARJA.

Hitro, zanesljivo in poceni morem poslati denar v stari kraj. Vsaka pošiljatev je zavarovana proti izgubi.

10 kron za	\$ 2.45
200 kron za	4.90
500 kron za	11.50
1,000 kron za	23.00
5,000 kron za	115.00
10,000 kron za	229.00

1,000 Lir za	110.00
50 Lir za	5.90
100 Lir za	11.40
500 Lir za	55.00

Denar pošiljate po Money Order, ali American Express Money Order, ali pa po Bank Draftu.

POTNI LIST. — Onim, ki noče, jo sami imeti te sitnosti, preskrbim tudi potni list.

LEO ZAKRAJŠEK,
NEW YORK, N. Y.
70—9th Ave.

V ODGOVOR PROHIBICIJI!

KUHAJ SAM DOMA! Iz našega izvrstnega Malta in hmelja napravi lahko vsak sam dobro pivo, katero vas osveži in okrepča kot v starih časih. 10 galon pijače za \$2.25. Pišite še danes, dokler se lahko pošljemo po pošti vsa potrebna navodila. Kakovost je jamčena in pri večjih naročih damo popust. Frank Ogier, 6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Za Collinwood sprejema naročila Matt Petrovich Candy Store, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.

POZOR! POZOR!

Izšel je novi obilni cenik Domaćih Zeliščnih Zdravil (priporočenih po župniku Kneippu). Poleg vsakega zdravila je na kratko razloženo, na kaj in pri kateri bolezni se rabi. Ta cenik bo vodnik k vašemu zdravlju. Pišite ponj še danes. Pošljem ga brezplačno.

MATH. PEZDIR,
Box 772, City Hall St.
NEW YORK, N. Y.

DELO DOBI

dobro izveščen in učen črkostavec na roko v tiskarni ENAKO-PRAVNOST. Dobra unijska plača. Stalno delo. Za vsa nadaljnjia pojasnila se je obrniti pisмено ali osebno do Karl Köttnik, 6418 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

MARSIKO bil bi že davnej v grobu ako bi ne bilo Laxearina. Leta odpravi zaprtice, katere muči marsikoga. Počutec se dobro sedaj zato tudi priporočam vsakemu to zdravilo. Laxearin je zelo dobro zdravilo za zaprtice, obistne nerednosti in za bolečine v jetrih in črevih. Je tudi izvrsten kričistilec. Prodaja se edino le pri Laxal Medicines Co., 164 Laxal Bldg., Pittsburgh, Pa. Dovolj za zdravljenje šest zavojev za \$5.24, en zavojev pa za \$1.04 vteviš davek. Za parcelno pošto 10c posebej.

Novost! Proti ognju zavarovana električna trična ura napojena iz jekle, Novost!

Novost! Proti ognju zavarovana električna trična ura napojena iz jekle, Novost!

Hranilnica, varnostna shramba, budilnik vse v enem stane samo \$8.85.

Imperial Watch Company, Dept. 806a.
1136 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

Mi plačamo vse pošne stroške za pošiljatev na vaš dom.

Ne pošiljate nobenega denarja v naprej. Pošljite nam samo \$1.00 kot se jamstvo in ostalo svoto \$7.85 bodejo plačali potem kadar vam prispeje bismo na vaš dom. Hitite, ker mi dovoljamo to posebno ponudbo, le za kratko dobo, dvomimo, da bode imeli hitro takšno pogodno priliko. Pišite takoj na:

Imperial Watch Company, Dept. 806a.
1136 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

Napojeno iz izvratnega Malta in hmelja, kar vas stane samo 20c galona.

ČEMU SI BELITI GLAVO—DELAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA.

NAS izvrstno poceno recepti boste za malo naredili zelo dobro pivo. Biste nadomestili kar vam da meči le tonika. To je naravno in najhitrejšega občutljivega in zdravilnega.

VRSTA najvišjih odjemalcev naročite od dne do dne na tisoč, kar je dokaz, da je naša sila ena najboljših na trgu. Sestavljen od izuzetnih moči, ki so se dolgo trudili, da napravijo takoj tako dobroga za vas.

NAS smo prodajali tega pivo na kratko odmerjeno. Zakaj nam bode preprečeno vsako nadaljnje prodajanje tega piva? 1. januarja, 1920, bomo prodajali to pivo v "bottles" in "kegs" in se bo to pivo razširilo. Na splošno \$1.00 vam pošljemo vse za prepravo in ceno, ki vam daje dovolj za pet galon pravega pijače, tako ki imo pivo in čisto pivo. Mi vam pošljemo tudi vsa potrebna navodila kako se delo to pivo.

TA POSEBNA PONUDBA VELJA LE ZA DOBO 30 DNI.

Dovolj te priprave za 20 galon piva vam pošljemo za svoto \$2.00. Vi si pripravite \$1.00. Da bodejo le za pet galon ki so potrebni za izdelavo piva. Če ne morete plačati, pošljite nam \$1.00 v gotovini ali po pošti. Če ne morete plačati, pošljite nam \$1.00 v gotovini ali po pošti. Če ne morete plačati, pošljite nam \$1.00 v gotovini ali po pošti.

Naslovite vse na: MICHIGAN WHOLESALE HOME BREW SUPPLY CO., 281 FAIRBANKS AVE., DETROIT, MICH.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincenc Celnkar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrst, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: JOHN VERDERBAR, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODBELA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR.

Jede Ambrožič, predsednik, Box 251, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 408 Hey St., Springfield, Ill.
Martin Zelnar, Box 276, Barberton, Ohio.
Joe Radich, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Sumrah, 2600 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZGODNO OKROŽJE: Rudolf Pitaršek, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Radich, Box 73, White Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Groes, Kans., za jugozapad.
Leo Kukar, Box 248, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.
Johann Ambrožič, 416 Pierce St., Eveleth, Minn.
Joe Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Celnkar, Jede Ambrožič in Matt Petrovič.

ZDRUŽITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Alai, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trécl, Box 181, Lawrence, Pa.
Julius Owen, 243 Englewood, Detroit, Mich.
Joe Shuk, 1101 E. 63 St., Cleveland, Ohio.
Mary Udevic, 3044 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VROVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jede Zvertnik.

POZOR! — Vse domarne pošiljatev in stvari, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in bolniškega odbora, naj se pošilja na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pošiljatev bolniške podpore naj se pošlje Paul Bergerju, tajniku bolniškega odbora v gl. uradu.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošlje M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornji.

Vsi priporočili in gl. posvetila se naj pošlje na naslov: Jede Ambrožič, Box 251, Canonsburg, Pa.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošlje predsedniku tiskovnega odbora Vincenc Celnkarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, nenaslanja, oglasi, naročila in spisi vse, kar je v zvezi s glasilom jednota, naj se pošlje na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Slovinci, Hrvatje in Srbi

Dokler, vi napredujete imate vraga dovolj na svetu.

Ne pozabite na svoje v stari domovini, ki so vam najbližnji in potrebuje vaše pomoči.

Poslužite se prilike

dokler je denar tako nizek ceno. Za prav malo dolarjev dobite dosti kron, lahko se pa tudi trdi, da bodejo posneje krone dražje.

Mi pošljemo denar stalno, hitro in po smotno niski ceni na kateri si bode naslov, ali pa tudi vlično v katerikoli hranilnico, ki si želite za vas v domovini.

Za vsa nadaljna pojasnila obrnite se na

John Nemeth State Bank
1597 Second Ave., cor. 83rd St.,
NEW YORK CITY

NEW YORK

je središče svetovnega prometa v vseh ozirih.

Denarne pošiljatev — Potovanje v stari kraj — Število in prijatelji dobili iz domovine sam — vse to se izvrši najhitreje in najzanesljiveje v velikem New Yorku s posredovanjem v obče znane, nad DVAJSET let obstoječo firmo našim rojakom priljubljeno

POTNIŠKE PISARNE IN BANKE

EMIL KISS

Ta tediha pošljite denar zanesljivo, hitro in po najnižji ceni, zastopa vse parobrodne družbe, izstavlja menjice (DRAFTS) na vse zanesljive denarne zavode sveta, sprejema denarne vloge, jih obvestuje od dneva vličitve in izplačanje vloge brez odpovadi.

Ta tediha vam daje GARANCIJO za vse poslovanje.

Če kaj potrebujete, NE poskušajte drugje, temveč vselaj vprašajte to trdiko za pojasnila, katere dobite brezplačno. Pišite ali pridite osebno na:

EMIL KISS,
133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

Vstanovljeno 1898. Phone: Orchard 4230.
Pod nadzorstvom državnega bančnega oddelka.

NAPREDEK.

"Prosveta" pije za blaginjo ljudi. Ako se strinjate s našimi idejami, podpisajte trgovca, ki oglašuje v Prosveti. — V nalogi imam vse za vsakdanje potrebe, ne po ameriki ceni.

ANTON KOSNIK,
Harrisburg, Pa.

NAROČNIKOM V POJASNILU.

Za oglase se odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejememo za njih nobene odgovornosti. Vsak kdor kaj kupi iz oglasa in če mu ni všeč ali sam sebi pripiše, vake odgovornosti in posledice naj nosi vsek sam. Upravištvu lista.

Inozemstvo.

Irski železničarji kritizirajo Thomasa.

Cork, Irsko. — Irski železničarji, med katerimi je veliko število republikanov in vsled tega nasprotnih angleški vladi, se kljub temu solidarni z angleškimi železničarji in bili so pripravljeni na zadnjo stavko na železnicah. Toda Thomas, vodja železničarske organizacije, ni poklical irskih železničarjev na štrajk. Zda se čuje glasovi, da je Thomas to storil na prošnjo Lloyda Georgea, ker je vojno stanje na Irskem in bila je nevarnost, da bi bili Irski izrabili stavko za politično revolucijo. Irski železničarji ostro kritizirajo Thomasa.

Američani rešili Friedricha iz rok Rumunov.

Dunaj. — Rumunci so hoteli aretirati ogrskega ministrskega predsednika Friedricha v Buda pešti, ker ni hotel podpisati sepa ratnega mira z Rumunijo. Aretacijo so pa preprečili ameriški in angleški zastopniki, ki so prišli li v palačo ravno ob času, ko so rumunski vojski otegnili Friedricha s postelje. Predsednik je zdaj pod zaščito ameriških vojaških častnikov.

Revolta v Perziji.

London. — Časopisi so objavili vest, da je v perzijski provinciji Azerbajdžan izbruhnila revolta radi angleško-perzijskega pakta. Vest se ni potrjena.

Kolčakova vlada prosi oproščanja za pretepanje Američanov.

Omak, 9. okt. — Kolčakova vlada je dostavila noto generalu Gravesu, poveljniku ameriških čet v Sibiriji, v kateri obžaluje, da so Kalmikovci kozaki žibali ameriškega vojaka Benjaminu Sperlingu. Nota pravi, da so čim povzročili neodgovorni častniki.

D'Annunzio spelira na Srbe.

Reka, 16. okt. (Assoc. Press). — Gabriele d'Annunzio je izdal oklice na Srbe, pozivajoč jih, da naj pripoznajo skupne interese med Srbijo in Italijo. Manifest se med drugim glasi: "Srbij! Med nami je lahko harmonični mir. Reka želi biti italijanska. Svoboda trgovine na Jadrani vam ne bo zadržana, pač pa bo razširjena v vašo korist. Edina ovira so politične intrige in inozemsko zlato, ki išče vojno proti Italiji in zbira čete v okolici Reke v svrhu, da napadejo mesto; toda meščani in prostovoljci bodo branili Reko do smrti in razdejavanja."

Irski gladovni štrajkarji izpušeni.

London. — Štirinajstdeset irskih republikanov je bilo izpuščenih iz zapore Mount Joy v petek zvečer. Polovica jetnikov je bila v bolnišnici in nekateri so kritičnem položaju vsled gladovnega štrajka; šest dni in noči se niso dotaknili nobene jedi niti pjače.

Nova vlada na Bolgarskem.

Lausanne, Švica. — Iz Sofije javljajo, da je Stambolinski, vodja kmetijske stranke, na čelu nove bolgarske vlade, ki je sestavljena iz sedmih kmetov in ostali so člani narodne stranke. Socialisti, ki imajo s svojimi skupinami večino v sobranju (zbornici), so odklonili sodelovanje v vladi. Stambolinska kmetijska stranka ima 85 poslancev v sobranju.

D'Annunzio grozi s smrtjo "izdajalca".

Reka, 18. okt. (čez Pariz). — Gabriele d'Annunzio je razglasil: "Mesto Reka se smatra kot trdnjava v vojnem stanju. Kdorkoli se pokaže nasprotnik našim idejam in zaključkom, je naš javni sovražnik in takoj bo kaznovan s smrtjo."

Profesor Zanella, ki se je pred nekaj dnevi spri z d'Annunzajem, je zapustil Reko. Iz Trsta poročajo, da je bil tam eno uro in potem je odšel. Na Reki se ponavljajo nemiri. Velika večina trgovcev, katerim je d'Annunzio naložil visok davek, je prišla odgnati in kazati zobe vladarju mesta. Lajtnant Orlando, sin prejšnjega ministrskega predsednika Italije, je pozval na dvoboj nekega Centuriona, d'Annunzijevega pristajača, ki je na javnem shodu napadel starega Orlando.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

VOJAŠKA IN KLERIKALNA GROZOVLA NA OGRSKEM.

Tisoče in tisoče delavcev in naprednih ljudi zaprtih, na stotine postreljenih in obojenih.

Italijanski poslanec Oddino Morgari je poslal socialistom v Italijanski, francoski, in belgijski in angleški zbornici telegram v kojem pravi:

"Politična situacija na Madžarskem me sili, da naznamim ententnemu proletarijatu, kakšna grozovlada obstaja na Madžarskem. 50.000 madžarskih državljanov je bilo aretiranih, mnogo jih je bilo v ječah linčnih, na stotine jih je dnevno obojenih in ustreljenih. V Donavi dan na dan lovijo trupla umorjenih. Friedrichova vlada pripravlja volitve s tem, da omejuje svobodo govora in stiska in prepušča pošte, brezjavne in telefonske tajnosti. Treba je vedeti, kdo da na Madžarskem vlada: Habsburžani, ali njih upravitelj Friedrich, ali ententni generali proti volji svojih vlad? Najna potreba, da se vrže Friedrichova vlada enako Jožefu. Madžarski proletarijat išče bratske pomoči v ententnih državah. Dajte mu jo, zato ste tukaj!"

Tako poroča italijanski poslanec, da potrdi, kar se je poročalo že prej. Na Madžarskem deluje bel teror bivših častnikov in klerikalev. Niso zapirani in morje ni bijski boljševiki, ampak tudi socialni demokratje in meščanski demokratje, sploh vsi napredni ljudje.

Iznova se kaže, da besni protirevolucija veliko huje kot revolucija. Videli smo to že na Finskem (Mannerheim: 80.000 umorjenih!) in v nekaterih delih Rusije, kojih so se polastili protirevolucionarji.

Kje je Evropa, da bi odpomogla tem grozotam klerikalnih belstij in krvavih monarhističnih izvrženec na Madžarskem?

Delitev zemlje vojakom. Po-verjeniki ministrstva za agrarno so začeli delati na izdavanju zemljišče in začasnih najemnin za 1. 1919-20. Dobrovoljem s solunske fronte se deli po 5 oziroma po 3 hektare zemlje, kakor jim je bilo svojčas obljubljeno.

Francosčina in angleščina v naših šolah. V Dobrovolju se osnuje angleška gimnazija z angleškim učnim jezikom. V Beogradu se ustanovi francoski heej z francoskim učnim jezikom. Francoske in angleške učiteljice bo dobilo ministrstvo prosvete iz Francije, ravno tako za angleški jezik, ki bo obvezen, učitelj iz Angleškega.

Zaplomba denarja. Dne 25. t. m. so v Splitu petim strankam došli iz Nemške Avstrije, zaplenili za dva milijona novo tiskanih bankovcev po 1000 kron poleg nove stamplije, s katero so eligovali ta denar.

"Srboslavija". Čitali smo že razna imena, ki se dajejo naši državi SHS. Ameriški list "Srbobran" je odkril za našo državo novo ime "Srboslavija."

Ali jim je žal naša ujedinjenja in nacionalnega osvobođenja? Čudimo se samo takemu soviniarju, kakor ga je razbrati iz Čokorlove "Srpske zore", ki piše: "Deset mesecev je prešlo od zmage Srbske Narodne Misl. Začasne centralne vlade so v tem času neumorno delale za ponižanje te veličastne misli, Srbijo, katere ime je bila zvezda vodnica za neosvobojeni srbski narod — utopili. Srbsko zastavo, to svetlo znamenje vseh srbskih zmag, trpljenja in upanja, so razkosali. Ime s slavo ovenčano srbske vojske so izbrisali. In sedaj so nam še odvili sinipatije, ki jih je srbski narod užival pri svojih zavezanih."

Zakaj se je antanta borila... V Jugoslaviji se vzgružuje angleški, francoski in ameriški kapital. Razne vojne komisije, ki so se mudile in se še mude v naši državi, sestojajo večinoma iz trgovskih strokovnjakov, ki so natančno proučili naše gospodarske razmere. Angleži nameravajo zgraditi v Dubrovniku ogromna skladišča in se pogajajo o zakonu železnice iz Gruža do Zelenike v Boki Kotorski in železnice do Sarajeva, nato pa nameravajo razširiti oskotno železnico do Bos. Broda.

V Boki Kotorski zgrade moderne morsko kopališče. V svoje roke dobe najbrže tudi veliki arzenal za gradnjo ladij v Boki Kotorski. Francozi in Angleži snujejo tudi nove tovarne s lastnim ali pa v zvezi z jugoslov. kapitalom. Amerika bo dobavljala stroje in ves material za gradnjo železnice in industr. podjetij. Nek ameriški bankovni konzorci kupuje vsa parobrodna društva srbska in hrvatska na Donavi in pritokih. Francozi se zanimajo za regulacijo vodnih cest itd. — Iz vsega tega je razvidno, da bo ententa imela v prihodnosti velik vpliv v Jugoslaviji in da bo znala dobro izrabiti.

Vagoni in lokomotive iz Amerike. Naša država je v Ameriki naročila veliko število tovornih železniških vozov in lokomotiv za ozki in normalni tir.

Osemurni delavnik. — Beograd, 24. "Službene Novine" so objavile naredbo za uvedbo osemurnega dela na vsem ozemlju kraljevstva v vseh industrijskih, rudarskih in trgovskih podjetjih. Delo nad 8 ur se mora plačati po 50% višje nego normalno osemurno delo. Ta naredba je takoj veljavna.

Tiskarska stavka v Sarajevu. Končana. Povisepja znašajo 60% na dosedanje plače kvalificiranih delavcev. Po novem znašajo plače za stavce od 320 do 366 K tedensko, za strojne stavce od 480 do 500 K tedensko, za knjigovodse od 200 do 270 kron tedensko, za pomožne osobe pri odrejenih kategorijah v novem ceniku od 110 do 150 K tedensko. Za kvalificirano osobe so dovoljeni plačani dopusti od 6 do 14 dni, za pomožne osobe od 3 do 6 dni vsako leto. Vrhutega se vsako soboto skrajši delovni čas za eno uro. Čestitamo sodrugom na lepem uspehu!

Naš novi denar. V Parizu, Pragi in Zagrebu se tiskajo novi bankovci. Dotiskanih bo kmalu za dve milijardi kron, tako, da je upati, da bo do konca tega meseca dotiskana vsa vsota, potrebna za menjavanje.

Ženske paralelke na moškem učiteljsku v Mariboru. Na razne proteste, da bi ženske učiteljice bilo v samostanu, se je ukrenilo, da se ustanove ženske paralelke na moškem učiteljsku.

Pasja steklina se je pojavila v celjakem okraju. Politična oblast je odredila strogo pasjo zaporo.

Stavke v Zagrebu. V Zagrebu stavkajo sedaj te-le stroke: tiskarji, slaščičarji, cestni železničarji, kleparji, krojači, odpremo osobe, kočjaži in bančni uradniki.

Tihotapci zlata. V Zagrebu je policija predvčerajšnjem ustavila nek avto, v katerem so hoteli gotovi tihotapci utihotapiti v nemško Avstrijo večjo količino zlata.

Nered ledic

se ne sme nikdar prezreti, kajti takoznane nezamernosti lahko konča slučajno z dolgotrajnimi boleznimi in sluhom, ki se zelo težko zdravi. Vred tega ne odlašajte. Bodite sigurni, da jih popravite takoj v začetku nereda. Vamite

Severa's

Kidney and Liver Remedy

(Severovo Zdravilo za obisti in jetra) za zdravljenje takih bolezni kot vnetje ledic ali mehurja, nastajanje vode ali goste urine, trpljenje pri urinaciji ali v slučaju kislina ledene, oteklih nog in bolečin v križu, ki izhajajo iz bolnih ledic. Na prodaj v vseh lekarnah. Cena 1.50 in 3.00 daval, ali 1.25 in 2.50 daval.

W. F. SEVER & CO.
Cedar Rapids, Iowa

Rojaki pozor!

Kdor misli poslati blago svojcem v domovino, namanjam, da imam veliko število (kist) zabojev velikosti 36x24x24 in male 36x24x12. Zaboji so lepo in trpežno izdelani in okovani. Cena za velik zaboj je \$3.50 in za mali zaboj pa \$2.50. Lahko pridete po nje sami ali pa vam jih tudi pošljem s ekspresom. Zapomnite si, blago mora biti odpisano najkasneje do 8. novembra za prihodnjo pošiljatev. V vsakem zaboju boste dobili pravilen naslov kam imate odpisati. Se priporočam za naročila. S pozdravom

LOUIS M. PERUSEK,
P. O. Box 458, Aurora Minn.

POTOP. Zgodovinski roman

Epizni H. Sienkiewicz. Poslovni Podravski.

Končno so obmolknili vsi. Samo Volodijevski je presunljivo žvižgal skozi zobe. Kazal se je popolnoma malomarnega za to, kar se je godilo okoli njega, da je bilo njegovo trpljenje še dokaj večje od trpljenja drugih. Prvi radi tega, ker je kot rodoljub pomiloval domovino, drugi pa za to, ker je prelomil pokorščino hetmanu. Zanj, ki je bil vojak z dušo in telesom, je bila to strašna reš! Raje bi se bil pogreznil v zemljo, samo da ne bi doživel takšne sramote.

"Ne žvižgaj, Mihael!" opomni ga Zagloba.

"Meni je vacno!"

"Nikakor ti ni vseeno! Čas bi bil, da bi mislili na sredstva k rešitvi. Meni se zdi, da je naša prostost tega vredna! Alina mar res segnemo v tej ječi, ko pa potrebuje sedaj domovina sleherni rok? Poštenjak lahko nadomesti deset izdajce!"

"Oče ima prav!" reče Jan Skretuski.

"Vi edini, zdi se mi, niste prišli ob pamet ter lažje kot mi premotrite, kako se rešimo iz te zadrege. Kako sodite o tem, kaj misli početi ta izdajalec z nami? Glav nam vendar ne poseče?"

Volodijevski se nakrat spusti v obupen smeh. "Čemu neki ne? Omeni. Ali mar ni on sodnik? Mar nima ostrega meča? Vi brčkone ne poznate Radzivila!"

"Kaj vendar praviš? Kako pravico ima?"

"Nad menoj hetmansko, nad vami pa — nasilje!"

"Za katero bo moral biti odgovoren..."

"Pred kom? Pred švedskim kraljem?"

"Lepo nas tolažiš! Ni ti kaj reči!"

"Jaz ne mislim vas tolažiti."

Nastalo je zopet molčanje, katero so dramili samo koraki škotskih stražnikov, odmevajoči pred vrati.

"Ni drugače!" reče Zagloba. "Treba je izmisliti zvijačo, da rešimo svoje glave."

Nihče mu ne odgovori. Nekaj časa je vladalo molčanje, na kar začne on znovič:

"Ne morem verjeti, da bi nap on hotel vzeti glave. Ko bi se imelo za vsako besedo, ki jo človek naglic in v pijanosti izblekne, izgubiti glava, pa bi vse plemstvo v tej ljudovladni hodilo brez glav. A nemine captivabimus. Ali je to po vašem bedastoča?"

"Dokaze imate pred seboj, to smo mi," omeni Stanislav Skretuski.

"Ker se je vse to zgodilo v naglici, torej verjamem, da si knez še premisli. Tuji smo in v ta..."

Pridite na zapad!

Lahko zaslužite dobre plače!

Živiljsko stanje zmerno!

Stalno delo skozi vse leto!

Potrebujemo do 40 livarjev!

Ni nobenih delavskih neredov. Delavci zaslužijo po \$7 do \$12 na dan. Delo ni težavno. Postopanje z delavci prijazno. Za vsa nadaljša pojasnila obrnite se pisмено na:

The St. Louis Malleable Casting Co.,
7800 North Broadway,
ST. LOUIS, MO.

SLOVENKE POZOR!

Slovenec se želi seznaniti s Slovenko v starosti od 30 do 40 let v svrhu ženitve. Če katero veseli, naj se oglasi pisмено ali pa osebno na naslov: Joseph Zabar, 2124 So. Ashland ave., Chicago, Illinois.

Delavce potrebujemo

Visoki plača, stalno delo, zgradite se pri Superintendentu, Pittsburgh Forge Iron Co., North Side, Pittsburgh, Pa.

Krasna brivna oprava samo \$5.95 za kratko dobo.

Dandanes ko je vse tako drago bi vam ne bilo potrebno hoditi v brivnico in truditi vsi tudi pri plačilu denar za briljenje. Ko se lahko sami obrijete doma s najnovejšo vrsto brivne oprave. Pogledite dobro na to sliko, to krasna oprava, sestavljena iz 3. kosa, za katero bi običajno plačali v drugih prodajalnah do \$15.00 se dobi pri nas za samo \$5.95. Če se vam brivna oprava, ki izvratno brilje tudi še je že tako stara, da jo želite zamenjati, ali pa vam je stalo za novo, pa se lahko na to lotite, kar je veliko lažje. 3. kosa brivne oprave, ki jo imamo, je izjemno lahka in udobna za uporabo. Vse to blago je trpežno in vam bo služilo vsaj 10 let, vse to za samo \$5.95 kar je skuto kot za nič. In če bi ste se pustili v brivnici, Mi vam jamčimo popolno udobje in udobje. Ne pozabite denarja v roki. Svoje blago boste lahko vrnili v plačilo v plenu ali se vam prične to na vaš dom. Ne odlašajte! Imejte podlago za vaše briljenje in vaše briljenje, kar se počneva vsa le za kratko dobo časa. Pišite takoj na:

VARIETY SALES COMPANY, 1136 Milwaukee Ave., Dept. 611 a. Chicago, Ill.

kem slučaju ne moremo biti od njega sojeni. Moral bo tudi obrniti svojo pozornost na splošno mnenje ter ne podpirati in dopustiti nasilja, da ne razdraži plemstva proti sebi. Preveliko nas je, da bi mogli kar vse obglaviti. Pravico ima znositi se nad častniki, kar ne tajim, toda prišeljen bo vpoštovati vojake, ki gotovo ne nehajo terjati svojih načelnikov od njega... Kje je tvoj polk, gospod Mihael?"

"V Upiti!"

"Povej mi, ali si prepričan, da ti ostanejo tvoji ljudje zvesti v vsakem slučaju?"

"Kako morem to vedeti?... Zdi se mi, da me imajo radi; pa tudi to vedo, da je hetman moj polkovnik."

Zagloba se za trenotek zamisli.

"Napiši pismo," nadaljuje, "z naročilom, da naj me ubogajo, ako slučajno pridem med nje kakor tebe samega, ter je daj meni."

"Vi si domišljujete, da ste že prosti."

"To nič ne de, da se nisem. Bil sem že v hujših zadregah, a Bog me je vendarle rešil. Daj naročilo meni in obema Skretuskima... Kdor se prvi izmuzne, naj takoj odrine v Upito ter pripelje semkaj polk ostalih v rešitev."

"Kaj vendar čenčate? Škoda za čas! Na kaj pa naj napišem naročilo? Ali imate, gospod, papir, črnilo in pero? Čemu odkimujete?"

"Nesreča!" zakliče Zagloba. "Daj mi vendar svoj prstan."

"Tu ga imate in pustite me na miru," odvrne Volodijevski.

Zagloba vzame prstan, natakne si ga na mezinco ter jame zamišljen hoditi semtertje po ječi.

Medtem je ugasnila mrčna svetilka in nastala je tema. Samo skozi mrežo na visokem oknu je bilo videti par zvezd, migljajočih na jasnem nebu.

Zagloba se je neprestano oziral v okno.

"Ko bi pokojni Podhipeta še živel ter bil tukaj pri nas," je zamisljal, "on bi izruval mrežo in v eni uri bi bili že za Kejdanimi."

"Dvignite me k oknu," reče nakrat Jan Skretuski.

Zagloba in Stanislav stopita pod okno ob steni in čez kratko je že stal Jan na njunihih ramenih.

"Ropotaj, za Boga, ropotaj!" zakliče Zagloba.

"Kaj pravite, oče?" odvrne Jan. "eŠ trgtati nisem začel."

"Zleziita gori oba, ti in bratranec, držati vajuhoeem... Večkrat sem že pomiloval Volodijevskega, da je tako šibak, sedaj pa mi je žal, da ni še šibkejši, da bi se splazil skozi kakor kača."

Toda Jan mu skoči z ramen.

"Škotje stoji na tej strani," reče.

300 PREMAGARJEV POTREBUJEMO in če je le mogoče s Illinoiskim premagarskim certifikatom. Tudi drugi izučeni premagari sedaj lahko dobe hitro svoj certifikat. Mi rabimo delavce tudi za kompanijsko delo.

PREMOG JE 8 ČEVLEJEV VISOK.

Ni plina, ne vode, pet premagorovov v bližini večjih mest, kot Witt, Hillsboro in Nokomis, Il. Unijaki premagorovi — mi plačamo za kompanijsko delo po \$4.75 do \$5.54 na dan. Za pojasnila pišite na Mr. M. Papir, Room 407, 2 Smithfield St., Pittsburgh, Pa., ali pa pridite naravnost

The Illinois Coal Properties;
Witt, Hillsboro ali Nokomis, Illinois.

"PAZITE NA MENJAJOČE CENE."

Sedaj je mogoče poplitiati denar v stare domovino in sicer na Slovensko v kronah, v kraje sasečene po Italijanih pa v lirah.

Sedanje cene so s poštnino vred:

100 kron	\$2.50	1,000 kron	\$11.65
200 kron	5.00	500 kron	\$11.15
300 kron	7.00	1,000 kron	22.30
400 kron	9.35	5,000 kron	111.50
		10,000 kron	223.00

Potuje se tudi lahko v staro domovino, toda parniki so prenapolnjeni; tisoč ljudi čaka na prostor, a parniki je za sedaj je kaj malo, zato je bolje, da vsakdo malo potuje, da se razmere sboljšajo.

Za pojasnila pišite na:

FRANK SAKNER,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Krasna brivna oprava samo \$5.95 za kratko dobo.

Dandanes ko je vse tako drago bi vam ne bilo potrebno hoditi v brivnico in truditi vsi tudi pri plačilu denar za briljenje. Ko se lahko sami obrijete doma s najnovejšo vrsto brivne oprave. Pogledite dobro na to sliko, to krasna oprava, sestavljena iz 3. kosa, za katero bi običajno plačali v drugih prodajalnah do \$15.00 se dobi pri nas za samo \$5.95. Če se vam brivna oprava, ki izvratno brilje tudi še je že tako stara, da jo želite zamenjati, ali pa vam je stalo za novo, pa se lahko na to lotite, kar je veliko lažje. 3. kosa brivne oprave, ki jo imamo, je izjemno lahka in udobna za uporabo. Vse to blago je trpežno in vam bo služilo vsaj 10 let, vse to za samo \$5.95 kar je skuto kot za nič. In če bi ste se pustili v brivnici, Mi vam jamčimo popolno udobje in udobje. Ne pozabite denarja v roki. Svoje blago boste lahko vrnili v plačilo v plenu ali se vam prične to na vaš dom. Ne odlašajte! Imejte podlago za vaše briljenje in vaše briljenje, kar se počneva vsa le za kratko dobo časa. Pišite takoj na:

VARIETY SALES COMPANY, 1136 Milwaukee Ave., Dept. 611 a. Chicago, Ill.